

18 . Isaccea | Județ: Tulcea | Punct: Cetate (Pontonul Vechi) | Anul: 2015

Anul: 2015

Cod RAN: 159696.05

Perioade: Protoistorie, Antichitate

Epoci: La Tène, Epoca romană târzie

Tipuri sit: locuire, descoperire funerară

Categorii sit: Neatribuit, Domestic

Autori: Ștefan Honcu, Aurel Stănică

Instituții: Institutul de Arheologie, Iași, Institutul de Cercetări Eco-Muzeale Tulcea

Raport

Tipologia vaselor de bucătărie descoperite la Noviodunum

Prin ceramică de bucătărie (vasa conquina(to)ria) înțelegem totalitatea vaselor care erau întrebuințate pentru prepararea mâncării (fiert, copt, fript) respectiv oale, cratițe, castroane, tigăi și capace. Vasele au forme și dimensiuni diferite, în funcție de utilitatea lor (14).

Studiul vaselor de bucătărie ne oferă o multitudine de informații prețioase privitoare la modul de viață a societății antice precum rutele comerciale, dieta, categoriile sociale, starea materială sau viață culturală a comunității. În special, investigațiile asupra diferitelor categorii ceramice au o deosebită însemnătate pentru înțelegerea economiei romane. În cazul ceramicii de bucătărie, analiza compoziției pastei poate oferi indicii importante despre proveniența vaselor, care erau realizate de cele mai multe ori, pentru o singură comunitate sau pentru o singură provincie, acestea având o distribuție locală sau zonală. Din această cauză studierea caracteristicilor pastei este o dovadă însemnată privind proveniența recipientului. (vezi Fig. 2.)

În cazul ceramicii de bucătărie descoperită la Noviodunum se poate constata prezența atât a celei confecționate pe plan local, cât și a celei importate, într-o proporție mai mică. Remarcăm că aceasta este foarte diversificată, aici fiind identificate nu mai puțin de 11 tipuri de oale. Din punct de vedere al ponderii ceramicii de bucătărie de la Noviodunum se observă că oalele ocupă primul loc cu - 36% din totalul descoperirilor, urmate fiind de tigăi cu - 21%, castroane - 18%, cratițe - 13%, capace - 7%, mortaria - 3% și oalele de depozitare - 2%. Deși tipurile ceramice sunt diversificate, acestea sunt slab reprezentate numeric, din simplul motiv că cercetările arheologice sunt îngreunate de lipsa fondurilor, situl este pluristratificat și, momentan, cercetările de aici au atins nivelul roman timpuriu doar în punctul denumit „Turnul Mare” (15).

Trebuie subliniat faptul că tipul I de oale este cel mai des întâlnit în rândul ceramicii de bucătărie descoperite în acest sit. Vasele cu o pastă semifină, de culoare alb-cenușie (caolinoasă) sunt majoritare în cadrul descoperirilor și se datează între secolele II-III p.Chr. Tipul VII, oalele de tradiție La Tène, au fost descoperite într-un număr scăzut, însă acestea prezintă aceleași caracteristici ca aproape întreaga ceramică de tradiție La Tène, identificată și în alte situri din provincia Moesia Inferior. Continuarea folosirii ceramicii de tip La Tène în perioada romană a fost explicată prin incapacitatea marilor ateliere de a acoperi nevoile militarilor, iar mai târziu, prin prețul mult mai mare al ceramicii provinciale romane (16).

Remarcăm faptul că oalele încadrate în tipul XIII sunt reprezentate în cadrul descoperirilor prin doar trei exemplare. Originea acestui tip de oale, care ocupă penultimul loc din cadrul descoperirilor de acest gen, trebuie căutată în ceramica de bucătărie din epoca elenistică, originară din zona orientală a Imperiului (în special cea egeeană) (17).

Cratițele constituie 13% din totalul ceramicii de bucătărie cercetate, aceste recipiente putând fi împărțite în trei tipuri. Prezența lor dovedește strânsele legături comerciale dintre provincia Moesia Inferior, în special centrul portuar Noviodunum (18).

O altă categorie de vase prezente la Noviodunum este cea a tigăilor, reprezentând 21% din totalul vaselor de bucătărie. Acestea sunt deopotrivă produse local, cât și importate din zona occidentală a Imperiului.

În ceea ce privește prezența castroanelor în siturile cercetate, acestea au fost descoperite într-un număr reprezentativ (33 de exemplare – 18 %). Ele se clasifică în 8 tipuri, fiind lucrate, probabil, în cadrul fiecărui sit sau în alte situri din provincie. Remarcăm ponderea semnificativă și diversitatea tipologică a castroanelor în rândul descoperirilor. Acestea puteau îndeplini mai multe funcții precum încălzitul sau servitul mâncării.

O altă categorie ceramică descoperită în mod frecvent în castrele romane, fiind atestată în cadrul descoperirilor cu un procent de 3% din totalul ceramicii de bucătărie, este mortaria.

Capacele sunt prezente în număr scăzut în cadrul descoperirilor, cu un procent de 7% din totalul ceramicii de bucătărie, fiind încadrate într-un singur tip.

Din punct de vedere al repartiției procentuale a tipurilor de vase, ceramica de bucătărie descoperită la Noviodunum prezintă unele particularități. În stadiul actual al cercetării considerăm că ponderea acestui gen de recipiente nu poate fi stabilită cu exactitate, întrucât cercetările arheologice nu au atins, în multe puncte, nivelul roman, însă, cu toate acestea, informațiile actuale reprezintă un punct de plecare pentru studierea ulterioară a ceramicii romane de bucătărie de la Noviodunum.

Note

- (14) Pentru mai multe detalii vezi o trecere în revistă a definiției ceramicii de uz comun la: Olcese 1993, p. 43 și urm.

(15) Baumann 2008, p. 191-195.

(16) Negru 1997, p. 98.

(17) SUCEVEANU 2000, p. 119; HONCU 2014, p. 100.

(18) HONCU 2014, p. 100.

Informații suplimentare online

[Raportul 5522 din cronica.cimec.ro](#)

[Localizare pe hartă, folosind Mapserver Cimec.ro](#)
